

วารสาร^๒ก้าวแรก

วารสารเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ขอเขียนทางปรัชญา

ของนิสิตสาขาปรัชญา มหาวิทยาลัยบูรพา

ศาสตราจารย์ ดร. สมภาร พรหมทา

บรรณาธิการ

ฉบับที่ ๒ ปี ๒๕๖๓

วารสารก้าวแรก ฉบับที่ ๒ ปี ๒๕๖๓

บทความพิเศษ

การแก้ปัญหาสถาบันพระมหากษัตริย์

ในสังคมไทยปัจจุบัน

ข้อเสนอจากมุมมองทางปรัชญาการเมือง

โดย ศาสตราจารย์ ดร. สมภาร พรมทา

(ศูนย์ศึกษาพุทธปรัชญา มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

ผมเขียนบทความนี้ วันที่ 27 ตุลาคม 2563 อันเป็นช่วงเวลาที่มีการประท้วงทางการเมืองโดยนิสิตนักศึกษาและประชาชน เนื้อหาการประท้วงคือ ข้อเสนอสามประการอันได้แก่ (1) เสนอให้มีการปรับเปลี่ยนผู้นำรัฐบาล (2) เสนอให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน และ (3) เสนอให้มีการปรับปรุงสถาบันพระมหากษัตริย์ ข้อเสนอสามประการนี้ หากพิจารณาในทางวิชาการ คำนับปรัชญาการเมือง เป็นเรื่องที่มีเหตุผล เพราะผู้เสนอได้อธิบายว่าทำไม จึง

วารสารก้าวแรก ฉบับที่ ๒ ปี ๒๕๖๓

เสนอนอย่างนั้น ในบทความนี้ ผมจะเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอสุดท้าย และเพื่อให้บทความเป็นไปได้อันจะส่งผลในทางปฏิบัติ ผมจะไม่ไปไกล จะวิเคราะห์เรื่องราวต่างๆที่เกี่ยวข้องในกรอบความคิดที่เชื่อว่าท่านผู้อ่านจะเข้าใจได้ มองเห็นได้ ติดตามได้ในเชิงประวัติศาสตร์ เป็นต้น

1. การปะทะกันของโลกทัศน์และวัฒนธรรม

ในทางปรัชญาการเมือง สังคมคือที่รวมของพลเมืองที่มีสถานะตามกฎหมายเท่ากัน เราต้องเริ่มต้นด้วยความคิดว่าพลเมืองทุกคนมีสถานะเท่ากัน เรื่องนี้ผมคิดว่าไม่เป็นปัญหา ในรัฐธรรมนูญฉบับที่ใช้อยู่ในบ้านเราเวลานี้ก็มีข้อความรับรองเรื่องนี้เอาไว้ สิ่งที่ผมขอเสนอต่อคือ เมื่อรับว่าทุกคนเป็นพลเมืองเท่ากัน นักศึกษา อาจารย์ นายกรัฐมนตรี ชาวนา นายธนาคาร เป็นต้น ก็ย่อมเท่ากันในฐานะที่เป็นพลเมือง ในสังคมตะวันตกสมัยใหม่ กษัตริย์เขาก็ถือว่าเป็นพลเมือง ดังนั้นกษัตริย์ก็เท่ากับนักศึกษา อาจารย์ ชาวนา นายธนาคาร เป็นต้น ตามที่กล่าวข้างต้น แต่ในสังคมไทย ความเข้าใจว่ากษัตริย์เท่ากับพลเมืองคนอื่นๆหรือไม่ ไม่ชัด ที่ไม่ชัดเพราะเราไม่เคยอภิปรายเรื่องนี้กันจริงจัง แต่ถึงเรื่องนี้จะไม่ชัด จากการแสดงออกของคนไทยเวลานี้ ผมคิดว่ามีคนไทยคิดเรื่องนี้แบ่งเป็นสองส่วน ส่วนหนึ่งเห็นว่ากษัตริย์ควรมีสถานะ

วารสารก้าวแรก ฉบับที่ ๒ ปี ๒๕๖๓

เท่ากับพลเมืองคนอื่นๆ แต่อีกส่วนยังลังเล ความลังเลนี้ในทางตรรกวิทยา แปลว่ายังตัดสินใจไม่ได้ว่าจะสรุปอย่างไร

ผมเคยสนทนากับนิสิตในห้องเรียนที่เป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่จำนวนหนึ่งเรื่องนี้ นิสิตจะลังเลเพราะเข้าใจว่าคำว่ากษัตริย์เป็นนามธรรม และตามความเข้าใจเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่มีอยู่ในใจของนิสิตเหล่านี้ สถาบันกษัตริย์ที่เป็นนามธรรมนั้นมีบทบาทสำคัญมากในการสร้างชาติไทยของเราให้เป็นอย่างที่เป็นเวลานี้ ความเข้าใจของนิสิตนี้ตามความคิดผมมีเหตุผล นักปรัชญาการเมืองคนสำคัญบางคนในโลกตะวันตกเช่นทอมัส ฮอบส์ก็มองสถาบันกษัตริย์อย่างนี้ แต่เมื่อผมเปลี่ยนเรื่อง คือพูดถึงกษัตริย์ในแง่ที่เป็นบุคคล นิสิตเหล่านี้สามารถบอกได้ว่า กษัตริย์บางองค์ในประวัติศาสตร์ไทยเราเป็นผู้ที่เราสมควรยกย่องเคารพรัก แต่บางองค์ไม่มีคุณสมบัติที่ว่านั้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผมคิดว่าเราสรุปได้ดังนี้ครับ

1. มีคนไทยจำนวนหนึ่งคิดว่ากษัตริย์ควรมีสถานะเท่ากับพลเมืองคนอื่นๆ หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งคือ สถานะพื้นฐานของกษัตริย์ได้แก่การเป็นพลเมืองเหมือนพลเมืองคนอื่นๆ กฎหมายที่ใช้กับพลเมืองไทยทุกคนต้องใช้กับกษัตริย์อย่างเสมอเหมือนกัน แต่ในทางวัฒนธรรม เราจะถือว่ากษัตริย์เป็นพลเมืองที่ได้รับการสถาปนาโดยกฎหมายและวัฒนธรรมให้เป็นประมุขของประเทศ เมื่อเป็นประมุขก็ย่อมทรงมีสถานะบางอย่างพิเศษในฐานะประมุข และ

วารสารก้าวแรก ฉบับที่ ๒ ปี ๒๕๖๓

สถานะพิเศษเช่นนี้ก็ต้องมีกฎหมายรับรอง คนที่ล่วงละเมิดประมุขของรัฐก็ย่อมมีความผิดตามกฎหมาย เรื่องนี้เป็นเรื่องปกติธรรมดาที่เข้าใจได้ จะอย่างไรก็ตาม สถานะประมุขนั้นจะต้องไม่ขัดแย้งกับสถานะความเป็นพลเมือง หากขัดกัน ต้องเอาสถานะความเป็นพลเมืองเป็นหลัก เช่นตามกฎหมายอาญา พลเมืองที่ฆ่าคนอื่นตายต้องรับโทษ ประมุขที่ฆ่าคนตายก็ต้องรับโทษ จะอ้างความเป็นประมุขเหนือความเป็นพลเมืองไม่ได้

2. มีคนไทยจำนวนหนึ่งยังลังเล ยังคิดไม่ตกว่ากษัตริย์สมควรถือว่าเป็นพลเมือง เช่นเดียวกับพลเมืองคนอื่น ๆ หรือไม่ ความลังเลนี้ส่วนหนึ่งผมเข้าใจว่าเป็นผลสะสมของวัฒนธรรม คนไทยจำนวนมากถือว่ากษัตริย์ทรงเป็นเจ้า เป็นนาย เป็นเทพ เป็นต้น เวลาที่คนเหล่านี้เข้าเฝ้าพระเจ้าแผ่นดิน เราจึงเห็นพวกเขาขอเอาผ้าเช็ดหน้าเช็ดรองเท้าของพระองค์เพื่อเก็บไว้เป็นสิริมงคล ผมมองการกระทำนี้ของพี่น้องชาวไทยแบบนี้ด้วยความเคารพ ให้เกียรติ แต่สิ่งที่เราอาจต้องคิดก็คืออะไรคือแก่นสารของการที่พี่น้องคนไทยเราจำนวนหนึ่งแสดงออกต่อกษัตริย์อย่างนี้ โดยทั่วไป วัฒนธรรมจะทำงานในขอบเขตหนึ่ง และเมื่อวัฒนธรรมนั้นปะทะกับเหตุผล เหตุผลมักชนะเสมอ ชาวบ้านที่ขอเช็ดรองเท้าพระเจ้าแผ่นดินนั้นเวลาคุลีเกหรือหมอลำเรื่อง ที่บางเรื่องเกี่ยวข้องกับกษัตริย์แล้ว คุณย่าคุณยายเหล่านี้ก็แข่งคากษัตริย์ที่อยู่บนเวทีลิเกหรือหมอลำออกมาตรงๆ คอนั่นแหละ อันนี้ผมรับรองได้จากประสบการณ์ตรงสมัยเป็น

วารสารก้าวแรก ฉบับที่ ๒ ปี ๒๕๖๓

เด็กอยู่ในหมู่บ้านอีสาน เรื่องนี้สำหรับผมหมายความว่า ความรู้สึกในทางวัฒนธรรมที่คนไทยจำนวนหนึ่งมีต่อทักษิณนั้นเป็นคนละเรื่องกับความสามารถที่จะวินิจฉัย ภัยเหตุผลของตน โดยไม่ต้องมีใครมาบอกว่า ทักษิณองค์ไหนคือ องค์ไหนแล้ว คนเหล่านี้คงไม่คิดว่าเมื่อเป็นทักษิณแล้วต้องดีทุกอย่าง ไม่อย่างนั้นแม่ใหญ่ทางอีสานที่คุมหอมล่าแกจะค่าทักษิณแล้วจากอะไร แกก็ ต้องมีความคิด มีเหตุผลของแกเอง เพราะแกยอมเป็นมนุษย์ เหมือนเราทุกคน เสมอเหมือนกัน ใช่ไหมครับ

3. เมื่อพิจารณาข้อมูลในสองข้อที่ผ่านมา ผมคิดว่าเราน่าจะสรุปได้ อย่างนี้ ประการแรก ข้อเสนอจากคนไทยจำนวนหนึ่งที่ว่าทักษิณควรมีสถานะ เป็นพลเมืองเหมือนพลเมืองคนอื่น ๆ ที่ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกัน เป็น ข้อเสนอที่ชัดเจน เมื่อชัดเจนเราก็ไปต่อได้ในแง่การถามเพื่อการ อภิปรายว่า ข้อเสนอนี้มีเหตุผลใหม่ ตามความคิดผม ข้อเสนอนี้มีเหตุผล เป็นเหตุผล ธรรมดาๆที่ใครๆก็น่าจะคิดเองได้ โลกใบนี้ไม่มีใครสร้าง มนุษย์ทุกคนเป็น เพียงผู้อาศัยโลกอยู่ เมื่อไม่มีใครเป็นเจ้าของโลกเพราะเจ้าตัวไม่ได้สร้าง คง ยากที่จะมีใครบอกได้ว่าข้าพเจ้าสมควรจะมีอภิสิทธิ์ที่จะเป็นเจ้าของโลกใบนี้ มากกว่าคนอื่น ข้อเสนอในการปรับปรุงสถาบันทักษิณนั้นส่วนหนึ่งที่สำคัญ มากเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่ทักษิณทรงครอบครองอยู่ เป็นไปได้ที่เราจะแยก ทรัพย์สินของทักษิณออกเป็นทรัพย์สินส่วนตัวของพระองค์ท่านกับทรัพย์สินที่ใช้

วารสารก้าวแรก ฉบับที่ ๒ ปี ๒๕๖๓

ร่วมกับพลเมืองคนอื่นๆ เรื่องทรัพย์สินส่วนพระองค์นั้นผมคิดว่าอาจยังไม่ใช้ประเด็นริบควนเวลานี้ (แต่ต่อไปหากคิดว่ามีเหตุผลที่สังคมสามารถพูดถึงได้เราค่อยว่ากัน) ส่วนที่เป็นเรื่องเร่งด่วนคือทรัพย์สินที่ทรงใช้ร่วมกับพลเมืองคนไทยจำนวนหนึ่งเห็นว่างบประมาณของรัฐที่จัดสรรเพื่อการสนับสนุนพระเกียรติยศของกษัตริย์นั้นมากเกินไป คนเหล่านี้มีสิทธิ์พูด เพราะเงินที่เขาคิดว่าใช้เพื่อการนี้มากไปหรือไม่เป็นเงินของพลเมืองทั้งประเทศ ดังนั้นหากเราถือว่ากษัตริย์ทรงเป็นพลเมืองเหมือนคนอื่นๆ การถามว่ารัฐใช้เงินเพื่อพลเมืองบางคนมากกว่าคนอื่นหรือไม่ ย่อมถามได้ เพราะเป็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องความยุติธรรมที่วงการปรัชญาการเมืองเราถือว่าสำคัญ ประเทศที่มีปัญหาเรื่องความยุติธรรมย่อมไม่มั่นคง นี่คือหลักการเบื้องต้นที่เราพูดกันในห้องเรียนวิชาปรัชญาการเมืองและสังคม

หากเราคิดอย่างนี้ คนไทยที่เสนอว่าควรปรับปรุงสถาบันกษัตริย์กับคนไทยที่ยังลังเล หรือแม้แต่ที่ขอเชีครองเท้าพระเจ้าแผ่นดินเพื่อเก็บไว้เป็นสิริมงคลนั้นจริงๆ แล้วก็ไม่ใช่คู่ขัดแย้งกัน ในทางปรัชญาการเมือง เรานิยามความขัดแย้งว่าเป็นเรื่องของคนสองกลุ่มที่มีผลประโยชน์ขัดกัน เช่นนายจ้างกับลูกจ้าง หากรัฐขึ้นเงินเดือนให้ลูกจ้าง ย่อมกระทบกำไรของนายจ้าง นายจ้างย่อมหาทางขัดขวาง ความขัดแย้งระหว่างคูกรณีจริงๆ แยก แต่สิ่งที่คูฉิวเดินเหมือนจะเป็นความขัดแย้งระหว่างคนสองกลุ่ม แต่เอาเข้าจริงไม่ใช่

วารสารก้าวแรก ฉบับที่ ๒ ปี ๒๕๖๓

อย่างกรณีความขัดแย้งเรื่องพระเจ้าแผ่นดินในบ้านเมืองเราเวลานี้ แก่ง่ายครับ ลองเราอธิบายให้คุณป้าที่เข้าเฝ้าแล้วบุ๋มเช็ดหน้าให้พระเจ้าแผ่นดินท่านเดินเหยียบเพื่อเก็บไปเป็นสิริมงคล ว่า ป้าครับ แต่ละปีรัฐบาลเขาใช้เงินเพื่อกิจการต่างๆของในหลวงมาก หากลดงบพวกนี้ได้แล้วเอามาเป็นกองทุนสำหรับนักเรียนยากจนอย่างลูกป้า ป้าว่าดีไหม เราไม่ได้รังเกียจในหลวงของป้าเลยนะ ผมคิดว่าคุณป้าคงเข้าใจ

2. จะแก้ไขปัญหายังไง

เรื่องนี้ผมคิดว่าทุกท่านน่าจะเข้าใจได้ ปัญหาทุกอย่างในทางการเมืองต้องแก้ที่สองเรื่องคือ 1. แก้กฏหมาย 2. แก้ในทางปฏิบัติ สองเรื่องนี้หากเป็นเรื่องอื่นอาจไม่ยาก แต่พอเกี่ยวข้องกับสถาบันกษัตริย์ในสังคมไทยจะกลายเป็นเรื่องยาก แต่ขอให้เป็นเรื่องยาก เราก็ต้องพยายามแก้ เพราะหากไม่แก้ สถานการณ์ทางการเมืองในบ้านเรา จะไม่สงบไปอีกตราบนานเท่านาน

ผมขอเริ่มที่เรื่องการแก้กฏหมายก่อน การแก้กฏหมายปฏิบัติคืออย่างนี้ครับ สมมติชาวบ้านเขาโจษจันกันว่าหลวงพ่อบุ๋มเจ้าอาวาสวัดบ้านเราท่านชี้เกียจ ไม่ลงทำวัตรเช้า เย็น มีสีกามาหาที่กุฎิแล้วก็ปิดประตูเงียบ อยู่ในนั้นสองต่อสอง ไม่รู้ทำอะไร คนที่เป็นเป้าหมายของการดำเนินคดีในเรื่องนี้

วารสารก้าวแรก ฉบับที่ ๒ ปี ๒๕๖๓

ก็คือหลวงพ่อกับ **คนที่**จะแก้เรื่องนี้ได้ในโลกมีเพียงท่านผู้เดียว มรรคนายก พระลูกวัด หรือแม้แต่ชาวบ้านก็ช่วยแก้ไม่ได้ วิธีแก้ก็คือเขาคิดเรื่องอะไร ก็แก้ตรงนั้น เช่นเดียวกันครับ **คนที่**จะแก้เรื่องที่เขาศึกษาศรีก็ยอมจะคือกษัตริย์นั่นแหละครับ พระองค์จะต้องพิจารณาตนเองแล้วแก้ ผมไม่ได้มีความสนใจกษัตริย์เป็นส่วนบุคคล เลยไม่ได้สืบเสาะว่าทรงทำอะไรบ้าง แต่เท่าที่เห็นเป็นข่าวปรากฏต่อสาธารณชน ผมคิดว่ามีเรื่องที่ต้องแก้ อยู่พอสมควร เรื่องนี้เราทราบดี ผมจึงไม่จำเป็นต้องพูดอะไรในแง่ที่เป็นข้อมูล เรื่องข้อมูล ผมน่าจะรู้หน่อยไปเสียด้วยซ้ำ แต่เท่าที่รู้ ผมคิดว่าคำแนะนำให้ทรงปรับปรุงตนเองฟังได้ครับ และวิธีแก้ก็ตรงไปตรงมาเหมือนเรื่องหลวงพ่อกับผมสมมติเปรียบเทียบข้างต้น

แต่ผมก็อยากให้เราคิดเรื่องบางเรื่องอันเป็นเรื่องที่ในทางปรัชญาการเมืองเราคิดว่าแยกกันได้ เช่น นายสมภารเป็นนายก คินหนึ่งมีคนเห็นนายสมภารไปเที่ยวบาร์เกย์ บารันั้นถูกกฎหมาย ถามว่า พฤติกรรมส่วนตัวนี้ควรแยกเป็นคนละเรื่องกับการทำงานในฐานะนายกไหม ผมคิดว่าสมควรแยก นายกรัฐมนตรีควรมีชีวิตส่วนตัวอย่างที่เจ้าตัวเขาเป็นได้ หากเรารับว่าคนที่ไปเที่ยวแบบนั้นเขาก็เป็นคนเหมือนเรา ทราบเท่าที่ไม่มีอะไรผิดกฎหมาย เราก็ต้องผ่านเลยเรื่องนี้ไป อาจารย์สอนพุทธศาสนาที่มหาวิทยาลัยสงฆ์ไม่ควรถูกให้ออกจากงานเพราะไปเที่ยวบาร์เกย์ ไซ้ไหมครับ ดังนั้น เรื่องกษัตริย์ก็เช่นกัน หากเรารับว่าทรงเป็นพลเมืองเหมือนเรา เราก็ต้องเคารพชีวิตส่วนตัว

วารสารก้าวแรก ฉบับที่ ๒ ปี ๒๕๖๓

ของท่านในเรื่องที่เป็นรสนิยมของมนุษย์คนหนึ่ง ที่ไม่ผิดกฎหมาย ไม่ผิดศีลธรรม

แต่ในขณะเดียวกัน บางเรื่องที่เป็นเรื่องคาบเกี่ยวว่าควรหรือไม่ควรจัดว่าเป็นเรื่องส่วนตัว เรื่องนี้เราต้องค่อยๆช่วยกันพิจารณา อย่างเช่นทรงเป็นประมุขของชาติ เวลาอยู่ต่างประเทศ ทรงแต่งตัวอย่างที่คนไทยบางส่วนรู้สึกว่าจะไม่เรียบร้อย เรื่องนี้ส่วนหนึ่งถือว่าเป็นเรื่องส่วนตัวก็ได้ แต่คนไทยจำนวนหนึ่งเขาอาจถูกเพื่อนต่างชาติเข้าหาเหย้าว่า ทำไมประมุขของท่านแต่งกายอย่างนั้นเราที่เป็นคนไทยก็ย่อมรู้สึกไม่สบายใจใช่ไหมครับ แต่เรื่องในหมวดนี้ ผมถือว่าเป็นเรื่องส่วนตัวพระองค์ ผู้จะพิจารณาว่าควรหรือไม่ควรอย่างไรก็คือพระเจ้าแผ่นดินท่าน ผมไม่ขอกล่าวล่วง เหมือนที่ไม่เคยกล่าวล่วงเรื่องแบบนี้ของเพื่อนมนุษย์คนอื่นๆ แต่ก็เห็นไปในทางที่ว่า หากทรงคิดถึงหน้าตาคนไทยและประเทศไทยด้วยก็ย่อมจะดีแก่ทุกฝ่าย

มีเรื่องเดียวที่ผมคิดว่าเราจะถือเป็นเรื่องส่วนตัวไม่ได้ก็คือส่วนที่เป็นการกระทำของกษัตริย์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้อื่น ในทางร้าย เรื่องนี้รัฐต้องเป็นคนดูแล หากเราถือว่ากษัตริย์ท่านต้องอยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกับที่ใช้กับพลเมืองคนอื่นๆ ผมขอยกตัวอย่าง หลายปีก่อน หมุ่คณะราษฎรหายไป ผมที่ตอนนั้นเป็นกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติเห็นว่าผมมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ในแง่ที่ (1) หมุ่เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติ

วารสารก้าวแรก ฉบับที่ ๒ ปี ๒๕๖๓

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องติดตามดูแลเรื่องนี้ (2) การย้ายหมุดฉึกกฎหมาย ผมเสนอให้คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติเอาเรื่องเข้าพิจารณาในที่ประชุม คณะกรรมการนี้มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน โดยตำแหน่ง แต่ในทางปฏิบัติจะมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรีคนใดคนหนึ่งทำงานแทน กรรมการ โดยตำแหน่งมีปลัดกระทรวงที่สำคัญ เช่น มหาดไทย ศึกษาธิการ ต่างประเทศ เป็นต้น ผมคิดว่าหมุดหาย ปลัดกระทรวง มหาดไทยที่คุมตำรวจอยู่สี่วันเดียวหรือสองสามชั่วโมงก็รู้ว่าใครย้าย แต่ขอเสนอผมก็ได้รับการปฏิเสธ ตอนที่เสนอผมไม่สังหรณ์ใจอะไรทั้งนั้น ที่เสนอก็กทำตามหน้าที่ แต่จากสิ่งที่คุณเกี่ยวข้องตั้งแต่นายกรัฐมนตรีลงมาจนถึงอธิบดีกรมศิลปากรแสดงออกทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ทำให้ผมรู้สึกว่เรื่องนี้เหมือนกับคนเหล่านี้ส่งสัญญาณบอกผมว่าเกี่ยวข้องกับสถาบันกษัตริย์ ผมเป็นคนที่ไม่เชื่อสิ่งที่พิสูจน์ด้วยหลักฐานไม่ได้ จนวันนี้ผมก็ยังไม่สรุปว่า ใครย้ายหมุด แต่หลังจากนั้นก็มีการย้ายสิ่งที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์การเมืองไทยที่เกี่ยวข้องกับคณะราษฎรในทำนองเดียวกับหมุด ผู้คนก็เข้าใจว่าเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับกษัตริย์ ที่เข้าใจอย่างนั้นมีเหตุผลครับ อะไรที่เกิดในบ้านเมืองแล้วรัฐบาลไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวทั้งที่มีหน้าที่ตามกฎหมาย จะให้คนเขาเข้าใจอย่างไรครับ

การที่รัฐบาลสมัยนั้น โดยพลเอกประยุทธ์บายเบี่ยงข้อเสนอของผมให้ดำเนินการตามกฎหมายเกี่ยวกับหมุดคณะราษฎร ผมเข้าใจว่าทำไมคน

วารสารก้าวแรก ฉบับที่ ๒ ปี ๒๕๖๓

เหล่านี้จึงไปกินกันอย่างนั้น แต่รับว่า นี่คือสัญญาที่ไม่ดี และสิ่งนี้จะย้อนกลับมาเป็นปัญหาแก่รัฐบาลเอง แล้วสิ่งที่ผมคิดไว้ก็เป็นจริง หากรัฐบาลแยกได้ตั้งแต่สมัยโน้นว่า อะไรก็ตามแต่ที่เป็นเรื่องส่วนรวม ใครทำก็ต้องดำเนินการไปตามกฎหมาย ปัญหาที่จะได้รับการสะสางมาเป็นเรื่องๆ บ้านเมืองก็จะไม่มีอะไรหมักหมมมาจนทำให้เกิดการประท้วงอย่างที่เป็นอย่างนี้ เวลาพูดถึงสถาบันกษัตริย์ ส่วนหนึ่งเราต้องพูดถึงรัฐบาลด้วยงบประมาณเกี่ยวกับสถาบันกษัตริย์ที่คนบอกว่ามากนั้นเราถามได้ว่าที่ใช้เพื่อกษัตริย์จริงๆ สักเท่าใดกัน ตอนเป็นกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ผมเห็นหนังสือประเภทเฉลิมพระเกียรติกษัตริย์และเจ้านายที่พิมพ์ โดยกระทรวงวัฒนธรรมจำนวนไม่น้อย เขาแจกเวลาประชุม หนังสือพิมพ์สี่หังเล่ม ปกแข็งราคาแพง ผมอ่านแล้ว หากคิดเรื่องเนื้อหาสาระ ที่วินิจฉัยได้โดยไม่เกี่ยวกับว่าหนังสือนี้พูดถึงเจ้าหรือใครก็ได้ เสียขายเงินค่าพิมพ์ หากสืบเสาะดูว่าค่าพิมพ์เท่าไร ค่าจ้างคนเขียนเท่าไร เป็นต้น เราอาจเข้าใจได้ว่า เป็นไปได้ที่เราจะสังหรณ์ใจว่างบเกี่ยวกับสถาบันที่ยังอยู่และเพิ่มขึ้นนั้นไม่ได้เกี่ยวกับกษัตริย์ท่าน โดยตรง แต่เกี่ยวกับคนที่เกี่ยวข้องกับเงินที่ใช้จ่ายเพื่อการนี้ ผมไม่ได้กล่าวโทษว่ามีความไม่ชอบมาพากล เพราะไม่มีหลักฐาน แต่ผมตั้งข้อสังเกตว่า อย่างน้อยที่งบเกี่ยวกับกษัตริย์ยังมีอยู่และเพิ่มขึ้นอย่างดีที่สุด หากคิดในเชิงบวกก็คือกิจกรรมที่เพียงเพื่อให้รัฐบาลมีผลงานเชิงประจักษ์เท่า

นั่นเอง ไม่เกี่ยวกับประโยชน์ที่พลเมืองจะพึงได้รับในวงกว้าง เรื่องนี้ คนที่จะต้องพิจารณาตัวเองคือรัฐบาล

3. สรุป

ผมเขียนบทความนี้ไม่ใช่เพื่อจะเสนอแนวคิดที่สมบูรณ์แบบอะไร ผมเพียงแค่เสนอบางเรื่องเท่าที่ตนเองมีประสบการณ์และมีความคิดว่าจะช่วยแก้ปัญหา มีหลายเรื่องที่อยู่เกินสายงานทางวิชาการของผมที่จะให้ความเห็น เรื่องนี้คงขอให้นักวิชาการท่านอื่นๆที่เชี่ยวชาญเรื่องเฉพาะนั้นๆให้ความเห็น เช่น ผมไม่รู้ว่าในทางกฎหมาย เราจะปรับแก้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสถาบันกษัตริย์อย่างไร บางท่านเสนอว่าควรมีกฎหมายจัดการทรัพย์สินส่วนตัวของพระมหากษัตริย์ในทำนองเดียวกับทรัพย์สินของเอกชนพลเมืองคนอื่นๆ กฎหมายที่ดูแลทรัพย์สินของพลเมืองในประเทศเสรีประชาธิปไตยนั้นเพียงแค่บอกว่าท่านที่เป็นเจ้าของเงิน โปรดทราบว่าท่านจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยเงินอย่างไรบ้าง เช่นจะต้องเสียภาษีอย่างไร เงินของคนรวยในบ้านเรานั้นมีมากครับ กฎหมายก็เข้าไปดูแลในเรื่องหลักการเหล่านี้เท่านั้น กฎหมายจะไปยึดเงินเศรษฐีเขาได้เสียที่ไหน เช่นกัน ข้อเสนอที่ว่า ทรัพย์สินส่วนตัวของกษัตริย์ก็ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกัน ก็จะมีผลทำนองเดียวกัน เงินก็ยังคงเป็นของท่าน โดยกฎหมายและโดยธรรม เพราะเป็นสมบัติส่วนบุคคล แต่การที่กฎหมายเข้าไปดูแลก็เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมว่าท่านก็ใช้เงินเหมือนคนอื่น คือ

วารสารก้าวแรก ฉบับที่ ๒ ปี ๒๕๖๓

ได้รับมาเท่าใดก็เสียภาษีตามที่สมควรเสีย ข้อเสนอทางกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินกษัตริย์แบบนี้ผมคิดว่า มีเหตุผล และเป็นประโยชน์แก่ทุกฝ่าย รวมทั้งแก่พระเจ้าแผ่นดินท่านเองด้วย

ส่วนเรื่องอื่นๆ เช่นห้ามกษัตริย์รับเงินบริจาค อันนี้ผมนึกไม่ออกว่ามีเหตุผลอะไร สิทธิในการรับไมตรีจิตจากผู้อื่นเป็นสิทธิที่สังคมเสรีประชาธิปไตยรับรอง เราไปจำกัดสิทธิอันนี้ของใครไม่ได้หรอกครับ แต่เราารณรงค์ได้ เช่น รณรงค์ว่ากษัตริย์ท่านมีทรัพย์สินมากแล้ว เอาไปสร้างโรงเรียนในชนบทดีกว่าไหมครับ อันนี้ทำได้ ในอีกทางหนึ่ง อย่างที่ผมเสนอ คนจะปรับปรุงสถาบันกษัตริย์ได้รวดเร็วตรงไปตรงมาที่สุดก็คือกษัตริย์ท่านนั้นแหละครับ หากท่านออกประกาศว่าเงินบริจาคในแต่ละปีหรือเดือนทรงเอาไปใช้ในกิจการสาธารณะหมด มีกรรมการดูแล สาธารณชนตรวจสอบได้ คนคงอนุโมทนาผมก็อนุโมทนา และเห็นว่านี่อาจเป็นช่องทางที่สถาบันกษัตริย์จะสร้างสันติไมตรีกับคนที่เวลานี้ไม่ค่อยชอบท่านเท่าใดนักได้เป็นอย่างดี

เรื่องสุดท้ายที่เป็นเรื่องทางปฏิบัติที่ผมคิดว่ากษัตริย์ทรงทำได้ทันทีก็คือแจ้งรัฐบาล อย่างเป็นทางการว่า งบเพื่อกิจการพระมหากษัตริย์ให้ดำเนินการในทางที่จะเป็นประโยชน์สาธารณะ โดยเฉพาะการศึกษาและสุขภาพของคนในชนบท เป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะแสดงรายละเอียดการใช้เงินที่จะได้ผลเป็นความอยู่ดีมีสุขของพลเมืองที่ยากไร้ในประเทศ ไม่ต้องมาจัดงานหรือทำข่มทำ

วารสารก้าวแรก ฉบับที่ ๒ ปี ๒๕๖๓

ป้ายเฉลิมพระเกียรติอะไรทั้งสิ้น การที่เยาวชนที่ยากไร้ได้มีการศึกษาที่ดีขึ้น มีสุขภาพที่ดีขึ้น อย่างเป็นเนื้อเป็นหนังต่อเนื่อง นั่นคือการเฉลิมพระเกียรติยศของพระเจ้าแผ่นดินที่งดงามที่สุด

